

Vergaderjaar 2006–2007

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen

Nr. 722

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 18 januari 2007

De vaste commissie voor Europese Zaken¹ en de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken² hebben op 13 december 2006 overleg gevoerd met minister Bot van Buitenlandse Zaken over:

- **het verslag van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 11 en 12 december 2006 (21 501-02, nr. 719);**
- **de agenda voor de Europese Raad van donderdag en vrijdag 14 en 15 december 2006 (21 501-20, nr. 328).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

De heer **Jan Jacob Van Dijk** (CDA) complimenteert de regering allereerst met het tijdens de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB) gesloten compromis inzake de toetredingsonderhandelingen met Turkije. Dat compromis houdt in dat voor de erkenning van Cyprus door Turkije de onderhandelingen over acht hoofdstukken überhaupt niet worden geopend en dat in 2007, 2008 en 2009 telkens een positief besluit moet worden genomen over de vraag of de geopende onderhandelingen over andere hoofdstukken kunnen worden voortgezet. Mocht in een van die jaren blijken, dat dit niet kan, omdat Turkije zijn houding jegens Cyprus niet heeft veranderd, dan worden er volgens de Raadsconclusies «appropriate measures» genomen. Worden die met het jaar strenger? Het is goed dat Cyprus is opgeroepen tot het beëindigen van het isolement van het noordelijke deel van het eiland. Eén lidstaat heeft zich tegen die oproep verzet. Welk instrument bestaat er om dat verzet te breken?

¹ Samenstelling:

Leden: Atsma (CDA), Timmermans (PvdA), Van Bommel (SP), ondervoorzitter, Van der Staaij (SGP), Waalkens (PvdA), voorzitter, Van Baalen (VVD), Ormel (CDA), Wolfsen (PvdA), Spies (CDA), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Jan Jacob van Dijk (CDA), Dezentjé Hamming (VVD), Irrgang (SP), Donner (CDA), De Roon (PVV), Boekstijn (VVD), Voordewind (ChristenUnie), Ten Broeke (VVD), Peters (GroenLinks), Gill'ard (PvdA), Jasper van Dijk (SP), Thieme (PvdD) en Besselink (PvdA).

Plv. leden: Çörüz (CDA), Kuiken (PvdA), De Wit (SP), Van der Vlies (SGP), Heerts (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Haverkamp (CDA), Koenders (PvdA), Ferrier (CDA), Lempens (SP), Jules Kortenhorst (CDA), Jan de Vries (CDA), Teeven (VVD), Roemer (SP), Hessels (CDA), Wilders (PVV), Nicolai (VVD), Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Van der Burg (VVD), Duyvendak (GroenLinks), Crone (PvdA), Van Leeuwen (SP), Ouweland (PvdD) en Bussemaker (PvdA).

² Samenstelling:

Leden: Koenders (PvdA), Timmermans (PvdA), ondervoorzitter, Van Bommel (SP), Albayrak

(PvdA), Van der Staaij (SGP), Wilders (PVV), Van Baalen (VVD), voorzitter, Ormel (CDA), Ferrier (CDA), Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Jan Jacob van Dijk (CDA), Dezentjé-Hamming (VVD), Koşer Kaya (D66), Irrgang (SP), Kalma (PvdA), Schermers (CDA), Boekstijn (VVD), Jules Kortenhorst (CDA), Ten Broeke (VVD), Peters (GroenLinks), Van Raak (SP) en Gill'ard (PvdA).

Plv. leden: Vermeij (PvdA), Samsom (PvdA), De Wit (SP), Leerdam (PvdA), Van der Vlies (SGP), Bosma (PVV), Van Miltenburg (VVD), Roland Kortenhorst (CDA), Hessels (CDA), Voordewind (ChristenUnie), Jasper van Dijk (SP), Van Hijum (CDA), Haverkamp (CDA), Neppéus (VVD), Lempens (SP), Besselink (PvdA), Çörüz (CDA), Griffith (VVD), Spies (CDA), Van Beek (VVD), Halsema (GroenLinks), Gesthuizen (SP) en Bussemaker (PvdA).

Uit het verslag van de RAZEB en de geannoteerde Raadsagenda blijkt dat vooral de Nederlandse regering voorbehouden heeft gemaakt omtrent de budgettaire implicaties van een European Institute of Technology (EIT). Een fundamenteel probleem vormen de in de verordening over het EIT opgenomen onderwijsactiviteiten, los van de onderzoeksactiviteiten. Wat vindt de Nederlandse regering hiervan? Welke stappen overweegt zij te dien aanzien te zetten?

Is Nederland net als Duitsland van mening dat voor herziening van het grondwettelijk verdrag geen Conventie bijeen moet worden geroepen en dat de Europese Commissie (EC) er geen rol in mag spelen, omdat men bang is dat dit verdrag anders niet voor 2009 in werking kan treden?

Is de Nederlandse regering het ermee eens dat afkeuring van de bijeenkomst in Teheran, tijdens welke wetenschappers hebben geprobeerd te bewijzen dat er geen Holocaust heeft plaatsgevonden, een prominente plaats in de Raadsconclusies over het Midden-Oosten moet krijgen en dat deze actie moet worden veroordeeld?

De heer **Ten Broeke** (VVD) merkt allereerst op dat de uitbreiding van de Europese Unie en vooral de steun van de bevolking daarvoor essentieel is voor het «project Europa». Hij vindt het daarom goed als er checks and balances worden ingebouwd, zodat de voortdurende trein die de Europese Unie in de ogen van de bevolking vaak is, kan worden gestopt. De Nederlandse regering heeft op een achttal voorwaarden aangedrongen voor uitbreiding met kandidaat-lidstaten. Zo moeten zij hun afspraken nakomen en aan de Kopenhagencriteria voldoen. Omdat Bulgarije en Roemenië niet aan alle verplichtingen voldoen, zijn er vrijwaringsclausules opgenomen. De druk moet wel op de ketel worden gehouden, zodat zij hervormingen doorvoeren, anders is er binnen Europa geen steun voor hun toetreding. Alle drukmiddelen, inclusief het veto op verder onderhandelen, moeten ter beschikking blijven staan. Hoe verhoudt zich de voorwaarde dat kandidaat-lidstaten bij toetreding aan alle Kopenhagencriteria moeten voldoen tot het noemen van een toetredingsdatum? Zijn voorwaarden zoals het respecteren van mensenrechten en het erkennen van zittende leden hiervan uitgesloten? Hoe beoordeelt de minister het kennelijke opteren van de heren Prodi en Solana voor een groepsgewijze aanpak van de Balkan? Een goede aanvulling is de voorwaarde van de absorptiecapaciteit. Moet die in de zin van het Verdrag van Nice worden uitgelegd of in politieke zin, zodat die neerkomt op het al dan niet bestaan van draagvlak onder de bevolking voor nadere uitbreidingen? Hoe is het demissionair kabinet voornemens te reageren op Duitse voorstellen tot herziening van het grondwettelijk verdrag? Overweegt de Nederlandse regering de mogelijkheid tot het beëindigen van een hulprelatie met een land dat weigert onderdanen die in Nederland tevergeefs asiel hebben gezocht, terug te nemen, dus de zogenoemde carrot-stickbenadering? Is een zelfstandige Europese octrooirechter noodzakelijk? Een nationale rechter kan het Europees Hof toch ook om een prealabele beslissing vragen?

De heer **Timmermans** (PvdA) vraagt waarom er nog Europese Raden bijeenkomen, terwijl er zelden meer belangrijke onderwerpen op de agenda staan.

Het is goed dat er over Turkije geen verdeeldheid is ontstaan, al zijn daarvoor de conclusies van de RAZEB milder dan gehoopt.

Is de Nederlandse regering op het vlak van ruimte voor vrijheid, veiligheid en recht op de rem gaan staan, omdat zij heel snel tot meerderheidsbesluitvorming over wilde gaan? Europa moet flinke stappen vooruit zetten zonder via een achterdeurtje nieuwe besluitvormingsprocessen te introduceren en bevoegdheden over te dragen. Een meerderheid van de

Nederlandse bevolking heeft namelijk juist tegen de Grondwet gestemd vanwege de onduidelijkheid over de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is.

Het Duits voorzitterschap zal een flinke dobber hebben aan de onderwerpen energie, nabuurschap en Rusland. De relatie van de EU met dat land wordt steeds gecompliceerder. Kan Nederland zich ondanks zijn grote economische belangen in Rusland niet harder opstellen jegens dat land? Er wordt op een oneerlijke manier zaken gedaan, getuige de manier waarop Shell over de grens wordt getrokken.

Het gaat mevrouw **Van Velzen** (SP) niet ver genoeg dat zolang Turkije het Ankaraprotocol niet heeft uitgevoerd, de reeds geopende hoofdstukken in de toetredingsonderhandelingen met dat land niet worden gesloten en slechts acht hoofdstukken niet worden geopend. Waarom is de minister tevreden, terwijl hij had toegezegd, zich zo streng mogelijk te zullen opstellen jegens Turkije? Heeft hij zich wel aangesloten bij Oostenrijk, Cyprus en Griekenland, die bepleiten dat er voor een bepaalde datum moet worden besloten of de onderhandelingen überhaupt worden voortgezet als Turkije zijn verplichtingen jegens Cyprus niet nakomt? Klopt het dat de onderhandelingen de facto zijn opgeschort of maken de conclusies van de RAZEB juist vooruitgang in de onderhandelingen mogelijk?

De Europese Raad bevestigt de conclusies in het Europees grondwettelijk verdrag over te zetten stappen op het gebied van veiligheid, vrijheid en recht op grond waarvan Nederland veto's zou moeten inleveren. Hoe kan de Nederlandse regering hieraan meewerken, terwijl een meerderheid van de Nederlandse bevolking tegen dat verdrag heeft gestemd?

Wil de minister ervoor zorgen dat de Europese Raad de Iraanse regering vermaant vanwege de door haar georganiseerde Holocaustconferentie? Is de minister-president bereid zich concreter uit te spreken over de noodzaak van het tegengaan van klimaatverandering? Wil hij er bijvoorbeeld voor zorgen dat de uitstoot van CO₂ door de luchtvaart in het Europese emissiehandelssysteem wordt opgenomen? Wil hij ervoor zorgen dat btw-percentages op duurzame producten worden verlaagd? Wil hij er ook voor zorgen dat de meest energiezuinige apparaten over drie jaar de Europese norm zijn? Is het mogelijk om de import van niet-duurzame producten van buiten de EU te verbieden? Wil de minister-president agenderen dat Europa zelfvoorzienend moet worden op het vlak van duurzame energie? Wil hij er ten slotte voor zorgen dat de Nederlandse Antillen het Kyoto-protocol eens ratificeren en uitvoeren?

De heer **Van der Ham** (D66) vindt het goed dat de minister zich streng jegens Turkije heeft opgesteld zonder daarbij uit het oog te verliezen dat ook Cyprus boter op zijn hoofd heeft en als enige het toetredingsproces van Turkije in gijzeling kan houden, zoals in de door hem en mevrouw Peeters ingediende motie is gesteld. Het is lovenswaardig dat de deur voor Turkije nog steeds openstaat.

De heer Van der Ham waardeert het dat in de uitbreidingsstrategie van de Europese Commissie steeds vaker het begrip integratiecapaciteit in plaats van absorptiecapaciteit wordt gebruikt. Zodoende wordt bijvoorbeeld Cyprus ertoe aangezet zich te schikken naar de kandidaat-lidstaat Turkije en wordt er niet alleen gekeken naar de vraag of de oude lidstaat Cyprus de eventueel nieuwe lidstaat Turkije kan aanvaarden.

Waarom staat er in de uitbreidingsstrategie dat de EU voorlopig geen toetredingsperspectief wil bieden aan buurlanden van EU-lidstaten die nog niet hebben gezegd, in aanmerking te willen komen voor toetreding? Ligt de invoering van een Europese greencard in het verschiet? Worden er concrete stappen gezet om concurrentie van beleid te voorkomen?

De Nederlandse regering wil dat het klimaatbeleid een zelfstandige plaats in de conclusies van de komende Europese Raden blijft innemen. Met het oog op welk doel moeten welke stappen worden gezet? Wil zij ook dat er

meer geld voor onderzoek en innovatie wordt uitgetrokken, zoals met de motie-Van der Ham van afgelopen voorjaar werd beoogd? Wat vindt de minister van de wens van onder andere het Europees Parlement (EP) dat er een nieuw verdrag over duurzame energie komt? Heeft de Finse premier Vanhanen deze minister al geconsulteerd over de toekomst van het grondwettelijk verdrag? Zo ja, wat heeft hij hem gezegd en waarom heeft hij dat gedaan zonder de Kamer te consulteren?

Mevrouw **Peeters** (GroenLinks) vraagt hoe volgens de minister de EU uit de patstelling inzake de toetreding van Turkije kan komen als telkens een lidstaat kan weigeren om het isolement van Turks Cyprus op te heffen. Welke rol kan de VN daarin spelen?

Het is goed dat de «root causes» van migratie in overweging worden genomen. Is de minister ook bereid, (arbeids)migratie als positief, want noodzakelijk in het licht van de vergrijzing, te beschouwen? Vindt hij ook dat er niet alleen over asiel of illegale migratie moet worden gesproken? Het is mooi dat Duitsland zich zo goed voorbereidt op zijn voorzitterschap en op de speciale Raad die het aan klimaat en energie wil wijden. Is de inhoud daarvan alleen concreet genoeg? Hoe bereidt Nederland zich voor op deze top? Het is inderdaad goed om grenzen te stellen, zodat innovatie op het gebied van schone producten wordt afgedwongen. In hoeverre kunnen de regels van de interne markt worden versoepeld, zodat sommige lidstaten die ambitieuzer zijn op het gebied van groene producten, verder kunnen gaan? Californië kan ook als enige staat van de VS besluiten om alleen schone auto's toe te staan.

Angela Merkel stelt dat de lidstaten reeds consensus hebben bereikt over de toekomst van het grondwettelijk verdrag. Zo die er inderdaad is, zouden op het vlak van vrijheid, veiligheid en recht niet alleen de bevoegdheden, maar ook de bescherming tegen de uitoefening daarvan moeten worden opgenomen.

Wil de minister in een eventuele aparte verklaring over Afghanistan aandacht vragen voor drugsbestrijding en ervoor zorgen dat de EU afstand neemt van de Amerikaanse eradicatiestrategie?

De heer **Van der Staaij** (SGP) leest in het verslag van de RAZEB dat de EU de relatie met China wil omvormen tot een strategisch partnerschap. China zou in dat kader wel moeten worden gemaand tot verbetering van de mensenrechten.

Het is mede in het licht van de motie-Van Baalen jammer dat slechts acht hoofdstukken in de toetredingsonderhandelingen met Turkije zijn opgeschort. Dit helpt het vertrouwen van de burger in het Europees project niet. Aan Turkije wordt telkens een zwakker signaal gegeven dan verwacht en gewenst.

In de conclusies over Afghanistan moet de strijd tegen het terrorisme een prominentere plaats innemen. In het verlengde daarvan zou Pakistan moeten worden genoemd, omdat veel terroristen zich daar hergroeperen en opmaken voor nieuwe aanslagen. Bovendien is het beter om bestaande projecten in Afghanistan te laten slagen dan er nieuwe EVDB-missies op te zetten.

De EU moet aandringen op een regering van nationale eenheid in het Palestijns gebied en erop hameren dat Hamas de drie militairen vrijlaat. Ook moet zij aandacht vragen voor de herbewapening van Hezbollah door Syrië. Het tijdelijk mechanisme voor de Gazastrook en de Westoever moet worden verlengd mits de evaluatie van de eerste drie maanden positief uitvalt.

Nederland moet zich sterk maken voor opname van een heldere veroordeling in de Raadsconclusies van de Holocaustbijeenkomst in Teheran. Het is belangrijk dat in het klimaatbeleid, dat waarschijnlijk pas tijdens de Voorjaarsraad aan de orde komt, concrete doelstellingen worden geformuleerd. Bovendien moeten er ijkpunten komen.

Volgens de heer **Van Baalen** (VVD) stroken de uitkomsten van de RAZEB niet met de wens van de Kamer dat er geen nieuwe hoofdstukken in de toetredingsonderhandelingen met Turkije worden geopend zolang dat land het Ankaraprotocol niet heeft geïmplementeerd. Is er op enig moment tijdens de onderhandelingen sprake geweest van verzet door meerdere lidstaten tegen het openen van hoofdstukken? Wil de minister meer informatie geven over het voorstel van Turkije om toch een zee- en een luchthaven voor goederen uit de republiek Cyprus te openen? Vindt de minister ook dat het bezette noordelijke gedeelte van Cyprus moet worden ontsloten zonder dat dit een volkenrechtelijke erkenning van de zogenoemde Turkse Noord-Cypriotische republiek impliceert?

Iran moet worden veroordeeld vanwege de recentelijk aldaar gehouden abjecte Holocaustconferentie.

De EU moet als voorwaarde voor een nauwere band met China stellen dat de problemen in de Straat van Taiwan alleen met vreedzame middelen worden opgelost.

Antwoord van de minister

De **minister** benadrukt dat in de conclusies over Turkije alles staat wat de Kamer hem had verzocht, te doen. Door akkoord te gaan met het opschorten van acht in plaats van tien hoofdstukken, heeft Nederland zich niet geïsoleerd. Slechts een andere lidstaat bepleitte de opschorting van tien hoofdstukken; veel andere die van slechts drie. De minister heeft laten aantekenen dat het iedere lidstaat vrijstaat, de opening van ieder ander hoofdstuk af te keuren. Daardoor kan Nederland het aantal niet te openen hoofdstukken op ieder moment alsnog nog uitbreiden tot tien en heeft iedere lidstaat in de intergouvernementele onderhandelingen een soort vetorecht inzake het openen en sluiten van hoofdstukken. De invloed van de EC is daarop afgenomen; die van de afzonderlijke lidstaten toegenomen. Wil Nederland daarvoor verantwoordelijkheid dragen, moet de dialoog tussen Kamer en kabinet inderdaad worden versterkt. De minister zal de Kamer dan ook schriftelijk informeren over de reactie van de Turkse regering op de conclusies. Desgevraagd zal hij daarbij op het werk van de VN ten aanzien van Cyprus ingaan. Voordat een hoofdstuk kan worden gesloten, moeten de benchmarks goed in ogenschouw zijn genomen. Mede met het oog op de in mei en november 2007 te houden verkiezingen in Turkije, waardoor dat land weinig aandacht kan besteden aan de toetredingsonderhandelingen, moet worden geconcludeerd dat de voortgang de facto is opgeschort. In 2007 vinden overigens ook verkiezingen op Cyprus plaats. Dankzij de druk van Griekenland, Cyprus, Oostenrijk en Nederland is de rendez-vousclausule opgenomen dat de EC in 2007, 2008 en 2009 evalueert of de ontwikkelingen positief zijn. Daarmee is tegemoet gekomen aan de wens van de een om in 2007 te evalueren, van de ander om dat in 2008 te doen en van een derde om dat in 2009 te doen. Op die momenten kan worden geconcludeerd dat het proces ter nadere reflectie voor een bepaalde periode wordt gestopt. Zodoende heeft de minister zich achter de grote critici geschaard, de scherpslijpers. Turkije heeft voorgesteld om een zee- en luchthaven open te stellen in ruil voor openstelling van luchthaven Ercan op Noord-Cyprus. Griekenland hoeft niet te concluderen dat die openstelling erkenning van de Turks Cypriotische republiek inhoudt.

Nederland vindt dat het EIT te zwaar wordt aangezet en stemt niet in met de eventuele erkenning van diploma's door dat agentschap.

De minister heeft in het gesprek met de Finse premier over de toekomst van het grondwettelijk verdrag gezegd dat hij demissionair was, maar wel wist dat de Nederlandse bevolking onderwerpen zoals energie, migratie en veiligheid duidelijker opgenomen wilde zien, bekommerd was over de institutionele opzet van de EU en veel belangstelling had voor transparantie, subsidiariteit, de rol van het nationale parlement, de gele kaart en

andere thema's op het vlak van de relatie tussen de burger en de EU. De consultatie door Vanhanen was in de vorm van een biechtstoelprocedure gegoten en dus geheim. Daarom heeft de minister de Kamer niet geconsulteerd. Er is helemaal geen consensus over de herziening van het grondwettelijk verdrag. Frankrijk wenst een miniverdrag, veel andere lidstaten houden aan het grondwettelijk verdrag in zijn huidige vorm vast en weer andere willen het ene hoofdstuk erin houden en het andere erin laten opnemen.

De meeste lidstaten willen een intergouvernementele conferentie en geen Conventie. De minister debatteert met de Kamer over de toekomst van het grondwettelijk verdrag zodra het vervolg van de biechtstoelprocedure duidelijk is. Door het Duits voorzitterschap moet worden aangegeven wat de piketpaaltjes zijn.

De Iraanse minister Mottaki van Buitenlandse Zaken heeft tijdens zijn bezoek aan Nederland gesteld, de Holocaust niet te willen ontkennen, maar duidelijk te willen maken dat de Palestijnen niet hoefden op te draaien voor iets wat Europeanen elkaar hadden aangedaan. Deze minister heeft hem duidelijk gemaakt dat hij en veel mensen in de wereld, in ieder geval in Nederland, niet van dergelijke uitspraken gediend zijn. In de ontwerp-Europese Raadverklaring staat ook dat de EU de conferentie over de Holocaust verwerpt. De Nederlandse regering zal erop aandringen dat die tekst, waarin al staat dat niet alleen de vrijheid van meningsuiting en van godsdienst worden erkend, maar ook dat sommige meningen en interpretaties zeer grievend kunnen zijn, wordt aangescherpt.

Het rapport-Baker en de consequenties daarvan zijn in de RAZEB nog niet besproken. Duidelijk is wel dat lidstaten het een goed alternatief vinden en hopen dat er geleidelijk aan gevolg aan wordt gegeven, maar niet verwachten dat de VS ineens overstag gaat.

Nederland heeft aangegeven de wens van Frankrijk om na goedkeuring van de toolbox het wapenembargo tegen China op te heffen, niet te accepteren.

De Nederlandse regering acht het noemen van een toetredingsdatum en een groepsgewijze aanpak voor kandidaat-lidstaten van de EU onacceptabel. Voor haar blijven de Kopenhagencriteria maatgevend. Sommige lidstaten vinden dat «integratie» nauwkeuriger dan «absorptie» hun bedoelingen omschrijft, al is niet duidelijk wat precies onder die termen valt. Het is moeilijk om antwoord te geven op de vraag of integratie een betere term is dan absorptie, omdat niet duidelijk is of draagvlak onder absorptie valt als een van de aspecten van het vermogen om nieuwe lidstaten in de EU te integreren. In ieder geval staat overeind dat draagvlak van belang is, aangezien de nationale parlementen hun goedkeuring aan toetreding van een kandidaat-lidstaat moeten verlenen. Vastgelegd is dat er voorlopig geen toetredingsonderhandelingen worden gestart met de Oekraïne en de Kaukasus, omdat eerst moet worden afgewacht hoe de toetredingen van Turkije en de Balkan verlopen en de EU voorlopig daar haar handen vol aan heeft.

Tijdens de Voorjaarsraad zal zeker aandacht worden besteed aan de «root causes» van migratie, aan de mogelijkheden tot opvang in de regio, aan ontwikkelingssamenwerking en aan eventueel af te sluiten verdragen. In de tweede helft van 2007 worden concrete voorstellen gedaan voor de invoering van een Europese greencard.

De onderwerpen energie en klimaatverandering komen binnenkort los van elkaar tijdens de Energie- en Milieuraad en later tijdens de Voorjaarsraad aan de orde om te voorkomen dat het onderwerp klimaatverandering wordt geïncorporeerd in een zeer praktisch energievraagstuk en daardoor niet volledig tot zijn recht komt. De EC zal niet om de brief van Blair, waarin zeven concrete voorstellen staan, heen kunnen bij het opstellen van het tijdens de Voorjaarsraad te behandelen stuk.

Al komt er een Europees octrooi, nationale rechters kunnen nog steeds hun prejudiciële vragen aan het Hof in Luxemburg voorleggen.

Met betrekking tot de behandeling door Europese Raden van belangrijke onderwerpen is het met het oog op de conclusies over de uitbreiding goed dat de komende Raad eerder consoliderend dan vernieuwend zal zijn. De Europese Raad diende oorspronkelijk ook tot het halfjaarlijks à bâton rompue uitwisselen van gedachten over een aantal grote vraagstukken. Nederland ziet in plaats van de paragraaf over veiligheid, vrijheid en ruimte liever de suggesties voor de passerelle opgenomen die in de conclusies over de JBZ-raad staan. Als onderwerpen waarvoor een gekwalificeerde meerderheid gewenst is, nog voor er garanties zijn van wat er in een nieuw verdrag komt te staan, worden overgeheveld, bindt men zich aan iets waarvan de gevolgen onbekend zijn. Daarom verkiest de Nederlandse regering het om te wachten tot het Duits voorzitterschap heeft aangegeven wat de piketpaaltjes zijn.

Binnen de EU bestaat geen overeenstemming over een mandaat aan de commissie die zich buigt over de samenwerkingsovereenkomst met Rusland, waardoor Rusland de indruk heeft dat de lidstaten tegen elkaar kunnen worden uitgespeeld. Alleen een eensgezinde houding ten opzichte van dat land helpt daartegen. Het Duits voorzitterschap zal zich hiervoor moeten inspannen.

Nederland steunt de Amerikaanse benadering van drugsbestrijding in Afghanistan niet, maar wil er op een andere manier een initiërende rol in spelen.

De mensenrechtenambassadeur brengt korte tijd na dit algemeen overleg verslag uit van zijn bezoek aan China. Ook de minister vond het teleurstellend dat aan de EU-samenwerking met dat land niet de voorwaarde werd gesteld dat de mensenrechten er worden gerespecteerd.

Bij de terrorismebestrijding zal ook naar Pakistan worden gekeken. De EVDB-missie is van belang, omdat ook internationale organisaties zoals de EU en ngo's moeten laten zien dat Afghanistan hun aan het hart gaat. De drie eisen aan het Midden-Oosten worden gehandhaafd.

De fungerend voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Van Baalen

De fungerend voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken,
Timmermans

De griffier van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Huisinga